אלא אימא עד שתהא תחלתו כשיריו אחד דרש מרימר [א]הני איסורייתא דסורא מסככין בהו אע"ג דאגדן למנינא בעלמא הוא דאגדן א"ר אבא הני צריפי דאורבני כיון שהותרה ראשי מעדנים שלהן כשרין והא אגידי מתתאי אמר רב פפא דשרי להו (ואמר) רב הונא בריה דרב יהושע [ב]אפילו תימא דלא שרי להו כל אגד שאינו עשוי לטלטלו לא שמיה אגד א"ר אבא אמר שמואל ירקות שאמרו חכמים אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח מביאין את הטומאה ואין חוצצין בפני הטומאה [ג]ופוסלין בסוכה משום אויר מ"ט כיון דלכי יבשי פרכי ונפלי כמאן דליתנהו דמי ואמר רבי אבא אמר רב הונא [ד]הבוצר לגת אין לו ידות ורב מנשיא בר גדא אמר רב הונא [ה]הקוצר לסכך אין לו ידות מאן דאמר קוצר כל שכן בוצר דלא ניחא ליה דלא נימצייה לחמריה מאן דאמר בוצר שאין לו ידות אבל קוצר יש לו ידות דניחא ליה דליסכך בהו כי היכי דלא ליבדרן נימא דרב מנשיא בר גדא תנאי היא דתניא [ו]סוכי תאנים ובהן תאנים פרכילין ובהן ענבים קשין ובהן שבלים מכבדות ובהן תמרים כולן אם פסולת מרובה על האוכלין כשרה ואם לאו פסולה אחרים אומרים עד שיהו קשין מרובין על הידות ועל האוכלין מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר יש להן ידות ומר סבר אין להן ידות לרבי אבא ודאי תנאי היא לרב מנשיא בר גדא מי לימא תנאי היא אמר לך רב מנשיא דכולי עלמא סברי הקוצר לסכך אין לו ידות והכא במאי עסקינן [ז]כגון שקוצצן לאכילה ונמלך עליהן לסיכוך אי קוצצן לאכילה מאי טעמייהו דרבנן וכי תימא קסברי רבנן כיון דנמלך עליהן לסיכוך בטלה ליה מחשבתו ומי בטלה ליה מחשבה בהכי והתנן [ח]כל הכלים

יורדין

אלא. אתחלתו קאי והכי קאמר אין תחילתו פסול עד שיהא הוא כשיעור שיריו דהיינו אחד אלמא לרבנן שלשה דקאמרינן לעיל למצוה לאו לעכב הא מני לא רבי יוסי ולא רבנן: **איסורייתא דסורא.** חבילי קנים שהיו עושין למכור בשוק ומוכרין אותם במנין: **מסככין בהן.** ואין בהם משום גזרת אוצר דכל ימות השנה לפי שאין דרך להכניס באגדים: **אלא למנינא בעלמא.** אגדינהו עד שימכרו והלוקחן לייבשן מתיר אגדן הלכך המסכך בהן לשם סוכה אינו צריך להתיר אגדן: **צריפי.** כמין כוך עגול ככובע ונחבאים בתוכו ציידי עופות: **דאורבני.** עשוי מענפי ערבות וגודלין אותו מתחתיו פיו רחב ולמעלה קושרין ראשי הנגרים בחבל קשר אחד כעין כלי מצודות שצדין דגים קטנים שעושין כגומא שקורין יונק"ש אבל אין צריך שלשה וארבעה בתי אריגה כמו שיש למצודה: **ראשי מעדנים.** קשר העליון. מעדנים כמו התקשר מעדנות כימה (איוב לח): **מתתאי.** לצד פיו הוא קלוע: **דשרי להו.** מתיר ראשי החוט שהוא קלוע בו ואינו צריך להפקיע הקליעה: **שאינו עשוי לטלטלו.** כגון זה שמשהתיר קשר העליון אם אתה מטלטלו הוא ניתק מאליו שאין לו אלא פיו קלוע כמין גדיל לאחוז את הנגרים: **ירקות שאמרו חכמים.** בפסח שאדם יוצא בהן ידי מרור חזרת ועולשין ושאר חברותיהן דקות הם טינב"ש בלע"ז הלכך אין חוצצין בפני הטומאה אם סיכך בהן גג ומדרבנן הוא דגזור עלייהו שלא יסמכו עליהן לחוץ בפני הטומאה דלמא סמכי עלייהו לכי יבשי נמי. מיהו בעודן לחין חוצצין מדאורייתא משום דלא מקבלי טומאה דלאו מאכל אדם ניהו [ג](דאי מקבלי טומאה לא חיילי בפני הטומאה) ולכי יבשי אין אהילתן אהילה כדמפרש דמפרכי ונפלי: **ומביאין את הטומאה.** בעודן לחין וכל כמה דלא יבשי אהל הוא מדאורייתא: **ופוסלין בסוכה משום אויר.** כשיעור שאויר פוסל בה דהיינו בשלשה טפחים כדאמרינן לקמן בפירקין (דף יז.) אויר בשלשה. ולא משערינן להו לפסול כשיעור שאר סכך פסול דאוכל הראוי לקבל טומאה הוא וסכך פסול אינו פוסל אלא בארבעה טפחים באמצע וארבע אמות מן הצד אלא כי אויר דיינינן להו לחומרא ובשלשה: **הבוצר לגת.** הבוצר ענבים לדרוך אותם אין להם ידות להביא העץ טומאה על האוכל לפי שאינו צריך לבית אחיזה ולא ניחא ליה בהן וכי אתרבו ידות לטומאה בהעור והרוטב (חולין דף קיח.) הני מילי ביד הצריכה או בכלי או באוכל: **הקוצר לסכך.** אין הקשין מביאין טומאה על האוכל דלא ניחא ליה בחיבורין דאוכל בסכך לא מיבעי ואי לאו דפסולת מרובה עליו הוה פסיל לה לסוכה: **מאן דאמר.** דקוצר לסכך אין לו ידות: **כל שכן בוצר.** לגת דלא ניחא ליה בהנך ידות: **דנמצייה לחמריה.** מוצצות את היין ומפסידות: **דלא ליבדרן.** ניחא ליה באוכל המחובר בהן שאם יבדיל ראשי שבלים מן הקשים שמא יתפזרו וילכו לאיבוד: **נימא דרב מנשיא.** דאמר קוצר אין לו ידות תנאי היא: **סוכי תאנים.** ענפי תאנים: **פרכילין.** זמורות: **מכבדות.** ענפי דקל: **כשירין.** לסכך: **על הידות.** כדי בית יד סמוך לאוכל אף הוא צריך ביטול שגם הוא מקבל טומאה: **לרבי אבא.** דאמר בוצר אין לו ידות אבל קוצר יש לו ודאי תנאי היא על כרחיה תבעי למימר אנא דאמרי כאחרים דאמרי יש לו דאילו תנא קמא לא מיתוקם כוותיה דהא אמר אין לו ואי בקוצר לאכילה ונמלך לסיכוך כל שכן דהוה ליה למימר יש לו וקאמר אין לו הלכך לא מיתוקמא כרבי אבא: **אלא לרב מנשיא.** דאמר קוצר לסכך אין לו מי מידחיק לאוקמי מילתיה כתנאי ולמימר אנא אמרי כתנא קמא ואחרים פליגי או מוקמינן למתניתין בקוצר לאכילה ונמלך לסכך ומשום הכי אמרי אחרים דיש לו ידות אבל בקוצר לסכך אחרים מודו נמי דאין לו: **ומי בטלה מחשבה.** קבלת טומאה בהכי ואפילו לא נטמאו קודש שנמלך מיהו ירדה להן תורת קבלת טומאה על ידי מחשבה ראשונה ומי בטלה קמייתא במחשבה בתרייתא:

יורדין

ירקות שאמרו חכמים. בפסח שאדם יוצא בהן ידי מרור חזרת ועולשין ותמכא וחרחבינא דקות הן מאד טינב"ש בלע"ז הלכך אין חוצצין בהן בפני הטומאה אם סיכך בהן גג ומדרבנן הוא דגזור רבנן עלייהו שלא יסמכו עליהן לחוץ מפני הטומאה דלמא סמכו עלייהו נמי לכי יבשי ומיהו מדאורייתא חיילי דלא מקבלי טומאה דלאו מאכל אדם ניהו ולכי יבשי אין אהילתן אהילה כדמפרש דמפרכי ונפלי ומביאין את הטומאה בעודן לחין דכל כמה דלא יבשו אהל הוא מדאורייתא כדפירש בקונטרס ומה שהוזקק לפרש מדרבנן דאי חשיבי אהל מדאורייתא הוא לענין הבאה אם כן לענין חציצה נמי ואי לא חשיבי אהל לענין חציצה אם כן לענין הבאה נמי לא דלא דמי להנהו דחשיב בפרק שמיני דאהלות (מ"א) גבי מביאין ולא חוצצין דהתם היינו טעמא משום דדבר המקבל טומאה אינו חוצץ מפני הטומאה אבל לא שייך למיתלי טעמא בהכי דהא מפרש טעמא משום דכי יבשי מפרכי ונפלי ולא מסתבר למימר דאסוכה לחודה קאי דלכאורה אכולה מלתא קאי ועוד דאי בהכי תלי טעמא ממתניתין דאהלות שמעינן ליה דקחשיב אוכלין טמאין אלא ודאי מדרבנן הוא דאין חוצצין הכא והא דלא חשיב להו גבי הנהו דאהלות משום דהתם מדאוריי' והכא מדרבנן אבל קשה דהיכי מצי למימר דלאו מאכל אדם ניהו הא אמרינן בפרק כל שעה (פסחים דף לט:) מה מצה שנקחת בכסף מעשר אף מרור כו' ומהאי טעמא ממעט הרדפני דאין יוצאים בו ידי מרור כדפירש שם בקונטרס דהרדפני אינו נקח בכסף מעשר דאינו מאכל ואנן בעינן אוכלין דומיא דיין ושכר ובקר ולאן והגהה היתה שהגיה הר' יהודה בפירוש רש"י דלא מקבלי טומאה משום דלאו מאכל אדם ניהו ואינו כן אלא מאכל אדם הן ואפ"ה חיילי מדאורייתא כל זמן שלא הוכשרו כדתנן במסכת אהלות פ"ח (מ"א) גבי מביאין וחוצצין קחשיב אוכלין טהורין דהיינו שלא הוכשרו וגבי מביאין ולא חוצצין קא חשיב אוכלין טמאין דהיינו שהוכשרו וכן מוכח בהדיא פרק לא יחפור (ב"ב דף יט: ושם) בשמעתין דרקיק ודווקא בתלושין עסקינן דאלו מחוברין לא מביאין ולא חוצצין כדתנן בפ"ח דאהלות (מ"ה) אלו לא מביאין ולא חוצצין הזרעים והירקות המחוברים לקרקע חוץ מן הירקות שמנו חכמים כלומר גבי מביאין וחוצצין דקחשיב התם בריש פרק ח' האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת יוונית דהנהו אפילו מחוברין חיילי דקביעי וקיימי ואין הרוח מנענען אבל שאר ירקות המחוברין מתנענעין ברוח והוו להו כטלית וספינה שהיא שטה על פני המים ואפילו בעידנא דלא ניידי ואין מביאין ואין חוצצין מדקתני בסיפא קשר את הספינה בדבר שהוא יכול להעמיד כבש את האבן על גבי טלית מביאה את הטומאה הא לאו הכי לא אבל כשהן תלושין ומונחין בחלון או כנגד ארובה חיילי ושאר ירקות כדאמרינן בפרק לא יחפור (ב"ב דף כ. ושם) עשבים שתלשן והניחן בחלון או שעלו מאליהן בחלון ממעטין:

דלא ליבדרן. פ"ה שאם יבדיל ראשי שיבולים מן הקשין יתפרדו וילכו לאיבוד וי"מ שיכבידו ראשי שבלין על הקשים ולא יתפרדו הקשים מעל הסוכה ברוח: **אם** פסולת מרובה על האוכלין כשרה. אבל אוכל מרובה פסולה אע"ג דאמר בפרק העור והרוטב (חולין דף קכט. ושם) בית שסיככו בזרעים טיהרו משום דבטלינהו יש לחלק בין בית לסוכה דבסוכה לא בטילי דעביד דסתר לה אחר החג אי נמי בעינן דלא מקבלי טומאה בשעת סיכוך משום תעשה ולא מן העשוי אי נמי התם כשעשה בהן שינוי מעשה דבמחשבה לא סלקי מטומאה והכא בשלא עשה בהן שינוי מעשה כדמוכח בתר הכי דפריך אי הכי מ"ט דרבנן דמה שמניחן ע"ג הסוכה לא חשיב שינוי מעשה וכן בפרק לא יחפור (ב"ב דף יט: ושם) דאמר רקיק אינו ממעט בחלון כדקאמרינן התם משום דלא מבטל ליה ופריך ותיפוק ליה דהוי דבר המקבל טומאה דלא מהני ביטול בלא שינוי מעשה:

כל

עין משפט נר מצוה

פו א מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה יא טוש"ע א"ח סימן תרכט סעיף טו:
פז ב [מיי' פ"ה הל' ג] שם סעיף יב:
פח ג מיי' פי"ב מהלכות טומאת אוכלין הל' ו:
פט ד שם הלכה ז:
צ ה ו מיי' פ"ה מהל' סוכה הלכה ג סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף י:
צא ז מיי' פ"ח מהלכות כלים הלכה י:

◆

רבינו חננאל

איסורייתא דמחוזתא. פירוש אגודות של עצים שקושרין אותן למוכרן במספר כך וכך אגודות. **צריפי דאורבני.** פי' צריפין שמסככין אותן במורביות של ערבה, וקושרין את ראשיהן [א](ומשלשליו אותן) מהנה ומהנה בגג, וקושרין עוד קצותן למטה שלא יפרדו. פי' ראשי [מעדנים] כדכתי' התקשר מעדנות כימה. ואלו הקשרין אין עשוין ליטלטל בהן. ותנן נמי בכלים פרק כ"א בענין (המחיצות) [המחצלות] וכן המתיר ראשי מדגין טהורה. נחלקה לארכה ונשתיירו בה שלשה מעדנים של ששה (ששה) טפחים טמאה. ירקות פוסלין הסוכה, מאי טעמא כיון דלכי יבשי פרכי ונתרי כמאן דליתניהו דמי, ואותו מקום המסוכך בירקות כאויר הוא, ואע"פ שעכשיו מסוכך הוא, ואם יש בו ג' טפחים פסולה. אמר ר' אבא אמר רב הונא הבוצר ענבים לדורכן לגת אין לו ידות, כלומר אין רצון הבוצר בנת להיות בענבים ידות, ולדורכן הוא בעי והידות שואבין היין. ורב מנשיא בר גמדא אמר רב הונא, הקוצר לסיכוך אין לו ידות. ואסיקנא מאן דאמר קוצר לסיכוך אין לו ידות, כל שכן בוצר שודאי אין לו, אבל דר' אבא דאמר בוצר אין לו ידות, הני מילי בוצר דניחא ליה דלא להוי להן ידות דלא נמציה לחמריה, אבל קוצר לסיכוך יש לו ידות

א) כנ"ל וכ"ה בערוך ערך א' ע"ש.

מסורת הש"ס

א) [נ"ל אמר אפילו], ב) שבת נב: ודף נח: כלים פכ"ה מ"ט קדושין נג. [מנחות סט.], ג) רש"ל מ"ז,

◆

לעזי רש"י

יונק"ש (יונקיר"יש). אגמון.
טינבי"ש. דקות, רזות.

◆

רבינו חננאל (המשך)

דניחא ליה לסכוכי בהן. לימא כתנאי סוכי, פי' אמירי, תאנים ובהן תאנים פרכילין ובהן ענבים קשין ובהן שבולים מכבדות ובהן תמרים, כולן אם פסולת מרובה על האוכלין כשרה ואם לאו פסולין, אחרים אומרים עד שיהו קשין מרובין על הידות ועל האוכלין. מאי לאו בהא קמיפלגי, תנא קמא סבר הקוצר לסיכוך אין לו ידות, לפיכך תני עד שיהא פסולת מרובה על האוכל בלבד. ואחרים סברי יש לו ידות וידות כמו האוכל הן ופסולין הן לסיכוך, לפיכך [תנו] עד שיהא פסולת מרובה על האוכל ועל הידות. ר' אבא [ד]אמר בוצר אין לו ידות אבל קוצר יש לו ידות, כתנאי הוא, דהא תנא קמא אמר אין לו ידות. לרב מנשיא נמי תנאי הוא, דהא אחרים אומרים יש לו ידות. ודחה לא לעולם אפילו אחרים מודו דהקוצר לסיכוך אין לו ידות, והכא כגון שקצרן לאוכלה, שצריך להיד כדי להיות תופש בהן אוכל, לפיכך כמו האוכל הן חשובין להכניס הטומאה. וכבר פירשנוהו דין הידות בפרק העור והרוטב. וכיון שקצרן לאכילה אע"פ שנמלך עליהן מאכילה לסיכוך, תורת הידות לא זזה מעליהן. ואקשינן אי הכי אפילו לרבנן לא בטלה טומאה מינייהו, דהא קיימא לן דלא בטלה טומאה במחשבה, אמאי מטהרי. דתנן בפרק כ"ה בכלים כל הכלים